

**UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET**

Eksamensordning

NOR1300 - Nordisk, særlig norsk, litteratur 1800-2000

Høst 2016

Tid: 2. desember 09:00–15:00 (6 timer)

Oppgavesettet består av to deler. Del I er en analyseoppgave. Her skal du velge én av to oppgaver. Anbefalt tidsbruk: minst 4 timer. Del II består av kortsvaroppgaver. Her skal du besvare tre av fire oppgaver.

Du kan svare på bokmål eller nynorsk.

Det er autolagring hvert 20. sekund. Du kan når som helst navigere mellom de ulike oppgavene, men hver oppgave må besvares under riktig oppgavenummer.

Ingen hjelpebidrifter er tillatt.

Sensur: 4 uker fra innlevering

Bokmål

I. Analyseoppgave

Besvar én av de to oppgavene:

Oppgave 1

Gi en analyse av Henrik Ibsens *Peer Gynt* (1867) med vekt på sjanger, tematikk og litteraturhistorisk sammenheng.

Vedlagt tekst: Åpningsscenen.

Oppgave 2

Gi en analyse av J.P. Jacobsens novelle: «Et Skud i Taagen» (1875), og drøft den litteraturhistoriske plasseringen av teksten.

Vedlagt tekst: Innledningen til novellen og den avsluttende perioden.

II Kortsvaroppgaver

Svar på tre av fire kortsvaroppgaver:

Oppgave 1

I Harald og Edvard Beyers *Norsk litteraturhistorie* (1996) blir *Bondestudentar* karakterisert slik: «*Bondestudentar* var realistisk i sin holdning, men med sterke tilløp til naturalisme» (s. 234). Er du enig i denne karakteristikken? Begrunn svaret.

Oppgave 2

Novellebegrepet blir brukt om ganske forskjellige tekster. Forklar begrepet, og omtal noen av de særtrekkene en regner som karakteristiske for sjangeren. Bruk eksempler fra pensum for å illustrere bredden i novellebegrepet.

Oppgave 3

Skriv en kortfattet presentasjon av enten Per Olov Enquists *Livläkarens besök* (1999) eller Jon Fosses *Morgen og kveld* (2000). Bruk ca. 70–90 ord.

Oppgave 4

Finn eksempler på metafor, simile, metonymi eller synekdoke i sitatene nedenfor:

«Vort Hjerte veed, vort Øje seer,/hvor godt og vakkert Norge er,/vor Tunge
kan en Sang blandt fleer/ af Norges Æressange. » (Fra Wergeland:
«Smaaguttenes Nationsalsang»)

«Som Blomst i Isen frosset ind /jeg seer et Træk paa denne Kind, /som vel
jeg bør at kjende. /Thi Fryden i min Barndomsleeg /før altfor høit min
Skulder steeg /— o var den ikke Hende.»

(Fra Wergeland: «Pigen paa Anatomikammeret»)

«Sverre talet/Roma midt imod» (Fra Bjørnson: ”Ja, vi elsker»).

«Stilt går granatenes/glidende bånd./Stans deres drift mot død,/ stans dem
med ånd!» (Fra Nordahl Grieg: «Til ungdommen»)

«jag är en skrattande strimma av en scharlakanssol... /Jag är ett nät för alla
glupska fiskar. » (Fra Edith Södergran: ”Vierge modern»)

(...) «cigaretten blå sjel flagrer som en kysk engel» (Fra Rolf Jacobsen:
«Byens metafysikk»).

« (...) den/ tagale/rørsla i ei lys/ kjole som snudde og/ gjekk sakte innover
stranda». (Fra Eldrid Lunden: *Mamy blue*).

«Har du lest Ibsen?»

--- SLUTT---

**UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET**

Eksamensordning

NOR1300 - Nordisk, særlig norsk, litteratur 1800-2000

Haust 2016

Tid: 2. desember kl. 09:00 (6 timer).

Oppgåvesettet er sett saman av to delar. Del 1 er ei analyseoppgåve. Her skal du velje ei av dei to oppgåvene. Tiltrådd tidsbruk: minst 4 timer. Del II består av kortsvaroppgåver. Her skal du svare på tre av fire oppgåver.

Du kan svare på bokmål eller på nynorsk.

Det er autolagring kvart 20. sekund. Du kan når som helst navigere mellom dei ulike oppgåvene, men du må svare på kvar oppgåve under riktig oppgåvenummer.

Ingen hjelphemiddel er tillatne.

Sensur: 4 veker frå innlevering

Nynorsk

I Analyseoppgåver

Svar på ei av to oppgåver:

Oppgåve 1

Gi ein analyse av Henrik Ibsens *Peer Gynt* (1867) med vekt på sjanger, tematikk og litteraturhistorisk samanheng.

Vedlagd tekst: Opningsscenen.

Oppgåve 2

Gi ein analyse av J.P. Jacobsens novelle «Et Skud i Taagen» (1875), og drøft den litteraturhistoriske plasseringa av teksten.

Vedlagd tekst: Innleiinga til novella og den avsluttande perioden.

II Kortsvaroppgåver

Svar på 3 av 4 kortsvaroppgåver:

Oppgåve 1

I Harald og Edvard Beyers *Norsk litteraturhistorie* (1996) blir *Bondestudentar* karakterisert slik: «*Bondestudentar* var realistisk i sin holdning, men med sterke tilløp til naturalisme» (s. 234). Er du samd i denne karakteristikken? Grunngi svaret.

Oppgåve 2

Novelleomgrepet blir brukt om ganske forskjellige tekstar. Forklar omgrepet, og få fram nokre av dei særtrekka ein reknar som karakteristiske for sjangeren. Bruk eksempel frå pensum for å illustrere breidda i novelleomgrepet.

Oppgåve 3

Skriv ein kortfatta presentasjon av anten Per Olov Enquists *Livläkarens besök* (1999) eller Jon Fosses *Morgen og kveld* (2000). Bruk ca. 70–90 ord.

Oppgåve 4

Finn eksempel på metafor, simile, metonymi og synekdoke i sitata nedanfor:

«Vort Hjerte veed, vort Øje seer,/hvor godt og vakkert Norge er,/vor Tunge
kan en Sang blandt fleer/ af Norges Æressange. » (Frå Wergeland:
«Smaaguttenes Nationsalsang»)

«Som Blomst i Isen frosset ind /jeg seer et Træk paa denne Kind, /som vel
jeg bør at kjende. /Thi Fryden i min Barndomsleeg /før altfor høit min
Skulder steeg /— o var den ikke Hende.» (Frå Wergeland: «Pigen paa
Anatomikammeret»)

«Sverre talet/Roma midt imod» (Frå Bjørnson: "Ja, vi elsker»).

«Stilt går granatenes/glidende bånd./Stans deres drift mot død,/ stans dem
med ånd!» (Frå Nordahl Grieg: «Til ungdommen»)

«jag är en skrattande strimma av en scharlakanssol... /Jag är ett nät för alla
glupska fiskar. » (Frå Edith Södergran: "Vierge modern»)

(...) «cigaretten blå sjel flagrer som en kysk engel» (Frå Rolf Jacobsen:
«Byens metafysikk»).

« (...) den/ tagale/rørsla i ei lys/ kjole som snudde og/ gjekk sakte innover
stranda». (Frå Eldrid Lunden: *Mamy blue*).

«Har du lese Ibsen?»

--- SLUTT---

Eksamensopgave i NOR1300, høst/høst 2016

Vedlegg 1

Fra/frå Henrik Ibsen: *Peer Gynt. Et Dramatisk Digt.* Kbh. 1867

I Henrik Ibsens skrifter. 5 5: *Episk Brand* (1864/65); *Brand* (1866); *Peer Gynt* (1867), Oslo 2007.

(HIS: 479)

Handlingen, der begynder i Førstningen af dette Aarhundrede og slutter henimod vore Dage, foregaar dels i Gudbrandsdalen og paa Højfjeldene deromkring, dels paa Kysten af Marokko, dels i Ørkenen Sahara, i Daarekisten i Kairo, paa Havet, o. s. v.

(HIS: 480)

Akt 1

Scene 1

FØRSTE HANDLING

(HIS: 481)

En Lid med Løvtrær nær ved Aases Gaard. En Elv fosser nedover. Et gammelt Kvarnehus paa den anden Side. Hed Sommerdag.

Peer Gynt, en stærkbygget tyveaars Gut, kommer nedover Gangstien. Aase, Moderen, liden og fin, følger efter. Hun er vred og skjælder.

AASE

Peer, du lyver!

PEER GYNT uden at standse

Nej, jeg gjør ej!

AASE

Naa, saa band paa, det er sandt!

PEER GYNT

Hvorfor bande?

AASE

Tvi; du tør ej!

Alt ihob er Tøv og Tant!

PEER GYNT *staar*

Det er sandt – hvert evigt Ord!

AASE *foran ham*

Og du skjæms ej for din Moer?

Først saa render du tillfjelds
maanedsvis i travle Aannen,
for at vejde Ren paa Faannen,
kommer hjem med reven Pels,
(HIS: 482)

uden Byrse, uden Vildt; –
og tillslut med aabne Øjne
mener du at faa mig bildt
ind de værste Skytterløgne! –
Naa, hvor traf du saa den Bukken?

PEER GYNT

Vest ved Gjendin.

AASE *ler spotsk*

Riktig, ja!

PEER GYNT

Hvasse Vinden bar ifra;
bag et Oreholt forstukken
han i Skaresneen grov
efter Lav –

AASE *som før*

Ja rigtig, ja!

PEER GYNT

Pusten holdt jeg, stod og lytted,
hørte Knirken af hans Hov,
saa af ene Hornet Grenene.

Derpaas var somt mellem Stenene
frem paa Bugen jeg mig flytted.
Gjemt i Røsen opp jeg glytted; –
slig en Bukk, saa blank og fed,
skulde du vel aldrig set!

(HIS: 483)

AASE

Nej, bevares vel!

PEER GYNT

Det smaldt!
Bukken stupte bums i Bakken.
Men i samme Stund, han faldt,
sad jeg skrævs paa Bukkeryggen,
greb ham i det venstre Øre,
vilde netopp Kniven kjøre
bagom Skolten ind i Nakken; –
hej! da skreg han vildt, den Styggen,
stod med et paa alle fire,
slog mig med et Agterkast
ud af Næven Kniv og Slire,
skrued mig om Lænden fast,
stemte Hornene mod Læggen,
klemte mig, som i en Tang; –
dermed satte han paa Sprang
bent fremover Gjendin-Eggen!

AASE *uvilkaarligt*

Jesu Navn da –!

PEER GYNT

Har du set den
Gjendin-Eggen nogen Gang?
Den er halve Milen lang,
hvass bortefter, som en Ljaa.
Udfør Bræer, Skred og Lider,
rakt nedover Ulder graa,
kan en se till begge Sider
lukt i Vandene, som blunder
svarte, tunge, mer end tretten-
hundred Alen nedenunder. –

(HIS: 484)

Langsmed Eggen han og jeg
skar os gjennem Vejret Vej.

Aldrig red jeg slig en Fole!
Midt imod, der vi foer fram,
var det som der gnistred Sole.

Brune Ørnerygge svam
i det vide svimle Slug
midtvejs mellem os og Vandene, –
sakked agterud, som Fnug.

Isflak brast og brød mod Strandene;
men der var ej Døn at høre;
bare Hvirvlens Vætter sprang,
som i Dans; – de sang, de svang
sig i Ring for Syn og Øre!

AASE svimmel

Aa, Gud trøste mig!

PEER GYNT

Med et,
paa en raadløs braabrott Plett,
foer iveau Rype-Steggen,

flaksed kagglende, forskræmt,
fra den Knart, hvor han sad gjemt,
klods for Bukkens Fod paa Eggen.

Bukken gjorde halvt omkring,
satte med et Himmelspring
udfor Dybet med os begge!

(Aase vakkler og giber efter en Træstamme. Peer Gynt bliver ved)

Bag os Bergets svarte Vægge,
under os et bundløst Slug!

Først vi kløvte Lag af Taager,
kløvte saa en Flok af Maager,

(HIS: 485)

som igjennem Luften vigende
fløj till alle Kanter skrigende.

Nedad, uden Stands, foer Toget.
Men i Dybet glittred noget
hvidlet, som en Rensdyrbug. –

Moer, det var vort eget Billed,
som igjennem Fjeldsjø-Stillet
opp mod Vandets Skorpe piled
i den samme vilde Fart,
som i den vi nedad kiled.

AASE gisper efter Vejret

Peer! Gud fri mig –! Sig det snart –!

PEER GYNT

Bukk fra Luften, Bukk fra Bunden,
stangedes i samme Stunden
saa at Skummet om os klasked.

Ja, der laa vi nu og plasked. –
Langt om længe, du, vi naade
nordre Landet paa en Maade;
Bukken svam, og jeg hang bag ham; –
jeg foer hjem –

AASE

Men Bukken, du?

PEER GYNT

Aa, han gaar der vel endnu; –

(*knipser i Fingrene, svinger sig paa Hælen og tillføjer*)
kan du finde ham, saa tag ham!

(HIS: 486)

AASE

Og du har ej knækket Nakken?

Ikke begge Laar engang?

Ikke Ryggebenet brudt?

O, Vorherre, – Prisen, Takken,
skyldes dig, som hjalp min Gut! –
Brogen har dog faaet en Revne;
men det er knappt værd at nævne,
naar en minds, hvad meget værre
kunde hændt i sligt et Sprang –!

(*standser pludselig, ser paa ham med aaben Mund og store Øjne, kan længe ikke finde Ord, endelig udtryder hun*)

O, din Fandens Rægglesmed!

Kors og Kors, hvor du kan lyve!

Remsen, som du kommer med,
minds jeg nu at jeg har kjendt
som en Jente paa de tyve.

Gudbrand Glesne er det hændt, –
ikke dig, du –!

PEER GYNT

Mig, som ham.

Sligt kan mer end engang hændes.

Eksamensoppgave i NOR1300, haust/haust 2016

Vedlegg 2

Fra «Et Skud i Taagen» (1875) – innledning og avsluttende periode

Frå «Et Skud i Taagen» (1875) – innleiing og den avsluttande perioden

Den lille grønne Stue paa Stavnede var øjensynlig nærmest indrettet paa at tjene som Gjennemgang til den øvrige Flugt af Værelser. Ialfald indbød de lavryggede Stole, der vare stillede op langs med det perlemalede Panel, ikke til længere Ophold. Paa Midten af Væggen sad der et Hjorte-Gevir og kronede en lys Plet, hvis Form tydeligt angav, at et ovalt Spejl her engang havde havt sin Plads. Den ene af Takkerne bar en bredskygget Damestraahat med lange ce'ladongrønne Baand. I Hjørnet tilhøjre stod der en Fuglebøsse og en tørstig Calla, i det andet en Bunke Medestænger og i en af Snørerne var der indknyttet et Par Handsker. Midt i Stuen fandtes et lille rundt Bord med forgyldt Fod; en stor Buket Bregner laa paa dets sorte Marmorplade.

Det var sent paa Formiddagen. I en stor og gylden Stime strøg Sollyset ind gjennem en af de øverste Ruder og daledes ned midt imellem Bregnerne; nogle af dem var frodigt grønne, de fleste vare visne, ikke tørre og sammenkrøllede, de havde ganske deres Form, men den grønne Farve var vegen for en Uendelighed af gule og brune Skatteringer fra det spædeste Hvidgule til det kraftigste Rødbrun.

Ved Vinduet sad der en Mand paa en femogtyve Aar og stirrede hen paa de lystige Farver. Døren ud til Naboværelset stod vidt aaben og ved Klaveret derinde sad en høj ung Dame og spillede. Klaveret stod nær ved det aabne Vindu, og Karmen var saa lav, at hun kunde se ud paa Græsplænen og Vejen, hvor en ung Mand i en lidt vel stilfuld Ridedragt var beskjæftiget med at ride en Skimmel til. Rytteren var hendes Forlovede, Niels Bryde hed han; hun var Husets Datter. Skimlen derude var hendes og det var en Fætter til hende, der sad i Forstuen, en Søn af hendes Farbroder Proprietær Lind til Begtrup, der var død arm og forgjældet og om hvem der i levende Live aldrig var bleven sagt et godt Ord, hvad han da heller ikke fortjente. Sønnen Henning havde Lind til Stavnede taget sig af og bekostet opdraget, dog kun saa nogenlunde, thi uagtet Henning var godt begavet og havde megen Lyst til Bogen, blev han dog taget ud af Latinskolen, saasnart han vel var konfirmeret og kom saa hjem til Stavnede for at lære Landvæsenet. Nu var han et Slags Forvalter paa Gaarden, men havde ingen ret Myndighed, da den gamle Lind ikke kunde afholde sig fra at tale med allevegne.

Hans Stilling var i det Hele taget meget ubehagelig. Gaarden var i daarlig Forfatning, og der kunde Intet gjøres for at forbedre den, da der manglede Kapital. Der kunde slet ikke være Tale om at holde Skridt, ikke med Tiden, men ikke engang med Naboerne. Alt maatte gaa som det havde gaaet, Gud veed hvorlænge; saa meget som muligt for saa lidt som muligt. I daarlige Aar matte der derfor ogsaa sælges Jordlodder fra, for at man dog kunde faa rede Penge at se.

Det var i det Hele en saare sørgelig Drift for en ung Mand at sætte sin Tid og sine Kræfter ind paa; hertil kom at gamle Lind var meget hidsig og umedgjørlig, og da han havde vist Henning de omtalte Velgjerninger, mente han ikke at være ham nogetsomhelst Hensyn skyldig. Han undsaa sig saaledes ikke, naar han blev heftig, for at lade denne høre hvad for en forsulton Unge han havde været, da han tog ham til sig, og blev han rigtig vred, gik han endog saa vidt, at han kom med, ganske vist sandfærdige, men ogsaa højst skaanselsløse Hentydninger til Faderens Færd.

(...)

Den næste Dag, da Agathe skulde begraves, maatte Følget vente en Stund, men der kom dog Ingen fra Stavnede for at følge hende.

(Kalliope.org.)

NOR1300 H16 vedlegg 3

«Vort Hjerte veed, vort Øje seer,/hvor godt og vakkert Norge er,/vor Tunge
kan en Sang blandt fleer/ af Norges Æressange. » (Fra Wergeland:
«Smaaguttenes Nationsalsang»)

«Som Blomst i Isen frosset ind /jeg seer et Træk paa denne Kind, /som vel jeg bør at kjende. /Thi Fryden i min Barndomsleeg /før altfor høit min Skulder steeg /— o var den ikke Hende.»

(Fra Wergeland: «Pigen paa Anatomikammeret»)

«Sverre talet/Roma midt imod» (Fra Bjørnson: »Ja, vi elsker»).

«Stilt går granatenes/glidende bånd./Stans deres drift mot død,/ stans dem med ånd!» (Fra Nordahl Grieg: «Til ungdommen»)

«jag är en skrattande strimma av en scharlakanssol... /Jag är ett nät för alla glupska fiskar. » (Fra Edith Södergran: »Vierge modern»)

(...) «cigaretten blå sjel flagrer som en kysk engel» (Fra Rolf Jacobsen: «Byens metafysikk»).

« (...) den/ tagale/rørsla i ei lys/ kjole som snudde og/ gjekk sakte innover stranda». (Fra Eldrid Lunden: *Mamy blue*).

«Har du lest Ibsen?»